

Шифра ученика: |

Укупан број бодова: |

Szerb Köztársaság

OKTATÁSI, TUDOMÁNYÜGYI ÉS TECHNOLÓGIAI FEJLESZTÉSI MINISZTERIUM
OKTATÁSI ÉS NEVELÉSI MINŐSÉGELLENŐRZŐ INTÉZET

FELVÉTELI TESZT

MAGYAR NYELVBŐL

FELVÉTELI VIZSGA A TEHETSÉGGONDOZÓ FILOLÓGIAI GIMNÁZIUM
ELSŐ OSZTÁLYA SZÁMÁRA
A 2021/2022-ES TANÉVBEN

A teszt kitöltésének használati útmutatója:

- A felvételi vizsga **120 percig** tart.
- A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg.
- Tollal dolgozz, ne ceruzával, és ha javítasz, azt egyértelműen tedd! A felvételi vizsga során ceruzát, hegyezőt, törőlgumit és papírt használhatsz.
- Amennyiben előbb külön papírra írod a fogalmazást, másold át tollal a teszt megfelelő helyére! A piszkozatot a teszttel együtt add át!
- A ceruzával írt válaszokat és az aláhúzásokat nem fogadjuk el.
- Amennyiben korábban befejezed a munkád, add át a tesztet, és csendben távozz!

Az elérhető pontok száma **120 pont**.

A helyesírási hibák miatt levonható pontok száma: **4 pont**

* Тестове, као ни делове тестова, није дозвољено умножавати нити јавно објављивати без претходне сагласности Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања.

1. Írd a megfelelő számot a meghatározás és az idézet mellé!

Súgó: Mindhárom oszlopban párosítsd a meghatározásokat és idézeteket!

1.	költői jelző	Olyan költő kép, melyben két dolgot összehasonlítunk valamilyen közös tulajdonság vagy hangulati hasonlóság alapján.	„A bánat? egy nagy oceán. S az öröm? Az oceán kis gyöngye. Talán, Mire fölhozom, össze is töröm.” (Petőfi Sándor: A bánat? egy nagy oceán...)
2.	allegória	Hangulati egyezésen alapuló metafora, amely annyiban különleges, hogy a névátvitel két érzékterület között valósul meg.	„S a szövőgyárak ablakán kötegebe száll a holdsugár, a hold lány fénye a fonál a bordás szövőszékeken” (József Attila: Külvárosi éj – részlet)...)
3.	szinesztézia	Érzékletes, különlegesen szép, kifejező, képszerű jelző.	„Emlékeink szétesnek, mint a régi szövetek.” (Márai Sándor: Halotti beszéd – részlet)
4.	hasonlat	Több metaforából álló összetett szókép; egy eszme, elvont fogalom vagy jelenség elemeinek következetes megfeleltetése egy kép elemeivel. Az irodalmi mű egészén vagy egy nagyobb részén végigvonul.	Külvárosi kapuban kisgyerek száraz kenyeret majszol, ám – igézet- az édes, ikrás napfény ráperreg, s ő nyalni kezdi ezt az égi mézet. (Kosztolányi Dezső: Mézes kenyér, Negyven pillanatkép)

8 pont (2+2+2+2)

2. Házi olvasmányokból írtunk ki néhány fogalmat. Írd be a táblázatba a címek alá az oda illőt! Vigyázz: nem mindegyiknek találsz helyet!

gyűrű, a tót kunyhója, tövisek, kígyó, vár, malomkő, kicsúfolás, tündér, homok, szerelem, lottószelvény, betegség, megszelídítés, ördögök, bandák, emberrablás.

<i>Egri csillagok</i>	<i>A Pál utcai fiúk</i>	<i>A kis herceg</i>

Súgó: Annyi sor van, ahány fogalmat kell beírnod.

**6 pont (10–12 helyes válasz), 4 pont (7–9 helyes válasz),
2 pont (5–6 helyes válasz), 1 pont (4–5 helyes válasz).**

3. Olvasd el Kormányos Ákos versét, majd oldd meg a feladatokat!

Konferencia

Online konferencián
felteszem kérdésem,
mellettem horkolsz.

a) **Mi az aktualitása ennek a versnek (haikunak)?**

b) **Írd át a verset úgy (cserélj ki szavakat a szövegben!), hogy az általános iskolás diákok számára is aktuális legyen!**

5 pont (2+3)

4. Mi jellemzi az alábbi műfajokat? Írd a megfelelő számot a meghatározás mellé!

1.	napló	Az epika műnemébe tartozó, hosszabb terjedelmű műfaj, amely történetet mond el.
2.	regény	Vígjáték, a dráma műnemének egyik alapvető műfaja, amely a világot a komikum, a nevetés eszközeivel mutatja be.
3.	komédia	Rendszeresen, folyamatosan írt, személyes élményeket és feljegyzéseket időrendben tartalmazó műfaj. Az irodalomban a prózai műfajok egyike.

6 pont (2+2+2)

5. Pilinszky János születésének 100. évfordulóját ünnepeljük az idén. Olvasd el a versét, és válaszolj a kérdésekre!

Pilinszky János:

Egy szenvedély margójára

A tengerpartot járó kisgyerek
mindíg talál a kavicsok közt egyre,
mely mindöröktől fogva az övé,
és soha senki másé nem is lenne.

Az elveszíthetlent markolássza!
Egész szive a tenyerében lüktet,
oly egyetlen egy kezében a kő,
és vele ő is olyan egyedül lett.

Nem szabadúl már soha többé tőle.
A víznek fordul, s messze elhajítja.
Hangot sem ad a néma szakítás,
egy egész tenger zúgja mégis vissza.

(1949)

a) A versben milyen követ keres a kisgyerek? Értelmezd!

b) Milyen kapcsolat van a gyermek és a kő között? Fejtsd ki tömören!

c) A 2. versszakban minek a metaforájává válik a kő?

6 pont (2+2+2)

6. Írd be a definíciókba a hiányzó szavakat!

A összevont, egybecsúsztatott hasonlat, két fogalom, tulajdonság tartalmi-hangulati hasonlóságán alapuló szókép.

Az rövid, jellemző, mulatságos történet. Eredeti értelmében valamely kiemelkedő (történeti) személyiség hétköznapijait vagy szellemes mondásait bemutató szituáció, elbeszélés. Néha megközelíti a történelmi igazságot, gyakran azonban vándortéma.

A elvont dolgokat, élettelen tárgyakat vagy természeti jelenségeket, illetve növényeket vagy állatokat az emberekre jellemző érzésekkel és tulajdonságokkal ruház fel.

A szerelmi-erotikus témájú népdal. A dalszöveg a szeretett nőt valamilyen virággal azonosítja.

4 pont (1+1+1+1)

7. Mit jelentenek az alábbi irodalmi fogalmak? Írd a megfelelő számot a meghatározás mellé!

1.	lírai én (versbeszélő)	Az a személy, aki a történetet elmondja, elmeséli.
2.	elbeszélő (narrátor)	Valaminek vagy valakinek komikus hatású utánzása. Célja a nevetetés, esetleg bíráló.
3.	paródia	A versben ő mondja el személyes élményeit, gondolatait, érzelmeit vagy hangulatát.

6 pont (2+2+2)

8. Olvasd el a verset, majd válaszolj a feltett kérdésekre!

Fekete Richárd: [Milyen is a fehér?]

Milyen is a fehér?

A fehér az olyan, hogy
elfelejt.

A fehérnek nem jut
eszébe lerészegedni.

Ha fehér, az gyomorsav.

A fehér az másnap,
legtöbbször vasárnap.

A fehér az terítő,
mikor összejön a család.

A fehér az öreganyám

bőre, mikor már
nélküle jön össze.

A fehér az emlék

hűlt helye.

A fehér az rendszerváltás.

A fehér az építkezés,
a fehér az hungarocell.

A fehér az tisztaság,
a fehér az szappan,
a szappan az fertőtlenít,
a fehér az timsó.

A fehér az, hogy
a vérzés kikapcsol.

A fehér az olyan, hogy
nem veszem fel a
kagylót, csak nézem,
ahogy csörög.

Fekete Richárd vagyok,
kivel beszélek?

a) A fehér például szappan, miért?

b) A fehér az emlék hűlt helye, miért?

c) A fehér olyan, hogy a versbeszélő nem veszi fel a kagylót....., miért?

6 pont (2+2+2)

9. Milyen szóképeket ismersz fel az alábbi versben?

- a) **Húzd alá a versben található hasonlatot!**
- b) **Értelmezd saját szavaiddal!**

Vados Anna:
Avarszerű csend

Valamikor ez a föld egy Göbl Lipót nevű molnáré volt.
Elképzelem, hogyan szelte itt a csendet
a malomkerék locsogása.
Álmomban minden bántóan éles:
a falak színe szokatlan, mély okkersárga,
és fent lángol az ég.
Fény csordogál a fekete fákra.
Mint egy gyönyörű apokalipszis.
Azt álmodom, hogy itt lakom és
arra ébredek, hogy nem vagyok senki.

5 pont (2+3)

10. Olvasd el Szabó T. Anna versét, majd válaszold meg a kérdéseket!

Útravaló

Bátorság. Indulj. Meg ne torpanj.
Ne kérdezd, hogy a célod hol van.
Köss könnyű kendőt, köss sarut.
Ki tudja, meddig visz az út.

Ha minden lépés élvezet,
tán mindegy is, hová vezet.
Csak lélegezz, csak lépj. És ennyi.
Szívdobogásra menni, menni.

Vidd, ami kell. Kevés elég.
A tűz, a föld, a víz, az ég.
Aki ismeri önmagát,
útvesztőiből is égre lát.

Nem baj, ha körbe-körbe jársz:

aki vár, úgyis rátalálsz.

Úgyis rád talál, aki vár:

az út kinyit, a pont bezár.

A labirintus közepe

csalogat, csábít befele:

puha, fészekmeleg, sötét.

Ki kit talál meg, az a tét.

Indulj. A többit rád hagyom.

A táska leng a válladon:

az ellensúlyról énekel,

miközben lelked égre kel.

Itt tart a földön: el ne szállj.

Vedd, vidd, vidulj! Menj, meg ne állj!

Ha messze jut, ha visszafut:

mindig magadhoz visz az út.

a) Minek a szimbóluma vagy metaforája az út, az utazás?

b) Minek a szimbóluma a labirintus?

c) Mi a szimbólum?

d) Értelmezd az utolsó mondatot: ...*mindig magadhoz visz az út.*

8 pont (1+1+3+3)

11. Olvasd el az alábbi szöveget, majd válaszolj a hozzá kapcsolódó kérdésekre!

Nyelvújító módszerek a chatelésben

A nyelv folyamatosan változó, lüktető, élő anyag, és ez jól is van így, de azért elég „kemény” az idősebb generációknak szembesülni azzal, hogy mennyire erős az angol nyelv térhódítása a kamaszok körében. Nehéz követniük a változásokat, sokszor nem is értik a chatben adott válaszokat.

Az angol kifejezések az elmúlt húsz-harminc évben szinte észrevétlenül épültek be a mindennapi nyelvhasználatba. Sok angol kifejezésre nem is születik magyar megfelelő. A fiatalok egyébként is előszeretettel használnak angol szavakat (pl. shopping, cool, happy, full, before, after stb.), amelyeket a magyar toldalékolás szerint látnak el képzővel, jellel, raggal (lightos, fullra, shoppingolás, zoomol, legcoolabb/legkülabb, afterra stb.), sőt igekötővel is, pl. kioffol. Térhódításuknak köszönhetően az angol szótövekhez illesztett magyar toldalékok, mint például a lájkol (like-ol), ma már annyira természetesek, hogy szinte fel sem tűnnek.

Hogy ez nyelvújítás vagy nyelvrontás, arról sok nyelvi vita elhangzott már. Új szavak, kifejezések születnek, melyek felkapottá válnak, de most még korai megítélni, mennyire lesznek életképesek, mint ahogyan Kazinczyék (a nyelvújítás) korában, a 18. század végén sem lehetett tudni, hogy a bankár vagy a pénzcserénök bizonyul maradandóbbnak. Hogy egy új szót elkezdenek-e használni vagy nem: nos, ez teljesen kiszámíthatatlan. A kompjúter helyett a nyelvhasználók a számítógépet részesítették előnyben, a villámposta helyett viszont az emailt. Ez a fajta kiszámíthatatlanság pedig elengedhetetlenül a sajátja egy lényegéből fakadóan változó, élő nyelvnek.

(Pásztor Kicsi Mária: *Nyelvújító módszerek a chatelésben* c. tanulmánya nyomán)

a) Mi volt Kazinczy Ferenc szerepe a nyelvújításban?

.....

b) Mit jelent a nyelvújítás korabeli *pénzcserénök* kifejezés?

c) A szöveg szerint mi lehet az oka annak, hogy angol szavak épülnek be a mindennapi magyar nyelvhasználatba? Két okot nevez meg!

-

-

6 pont (3x2)

12. Írd a magyar toldalékokkal ellátott angol szó mellé (a középső oszlopba) a hozzá tartozó „képlet” betűjelét!

chatben		A. 1+3 (szótő+jel)
lájkok		B. 1+4 (szótő+rag)
lájkol		C. 1+2 (szótő+képző)

6 pont (2+2+2)

13. Elemezd az alábbi mondatot, majd oldd meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!

A nyelv folyamatosan változó, élő anyag.

- a) Jelöld aláhúzással a mondatrészeket a szokásos módon!
 b) Milyen fajta a mondat állítmánya? Írd a minősítést a vonalra!

.....

- c) Határozd meg a mondatból kiemelt szó szófaji és mondatrészi szerepét!

	szófaji meghatározás	mondatrészi szerep
változó		

10 pont (3+3+2+2)

14. Milyen mássalhangzótörvény érvényesül az alábbi szavakban?

legjobbnak

sajátja

teljesen

hozta

8 pont (4x2)

15. Írj két szólást vagy közmondást, amelyekben szerepel a HÁZ szó!

.....

4 pont (2+2)

16. Hogyan írjuk az alábbi tulajdonneveket? Húzd alá a helyes választ!

Kosztolányi Dezső Gimnázium	Kosztolányi Dezső gimnázium
Kosztolányi Színház	Kosztolányi színház
Kosztolányi Dezső Tér	Kosztolányi Dezső tér
Kosztolányi Dezső: Esti Kornél Éneke	Kosztolányi Dezső: Esti Kornél éneke

8 pont (4x2)

17. Olvasd el figyelmesen Kovács András Ferenc *Szénaillat* című, Arany János *Családi körét* megidéző versének részletét, majd válaszolj a kérdésekre!

Kovács András Ferenc:

Szénaillat

(Hódolat Arany Jánosnak)

Alkonyuló úton,
mint ballagó boglya,
szénásszekér billeg
búsan imbolyogva.

Bődülgetve tódul,
hazatér a csorda:
tárt kapuval hívja
majd mindenik porta.

Bojtos jókedvében
csettinget az ostor,
de már álmosabban
szállingóz a sok por...

Pislog az eperfa,
magas éjbe horgad,
s valaki az égre
akasztja a holdat. (...)

a) Keress a versrészletből egy melléknévi és egy határozói igenevet!

Melléknévi igenev	
Határozói igenev	

b) Keress ki a versből egy névmást, és írd a vonalra!

c) **Keress két stíluseszközt (költői eszközt) a versrészlet 1. versszakában! Írd a példát és a pontos meghatározást is a táblázatba!**

Alkonyuló úton,
mint ballagó boglya,
szénásszekér billeg
búsan imbolyogva.

Példa	Meghatározás (a költői eszköz fajtája)

10 pont (2+2+3+3)

18. Kovács András Ferenc versében az eperfa pislog. Emlékezz vissza, hogyan személyesíti meg Arany János az eperfát! Válaszd ki a hiányzó szót, majd írd a vonalra!

bólingat, zúg, csapong, rikoltoz

Este van, este van: kiki nyugalomba!

Feketén az eperfa lombja.

2 pont

19. Magyarázd meg, mi a különbség a két mondat között! Figyelj az írásjelre!

- a) Három könyvet olvasó lány ült a padon.
b) Három, könyvet olvasó lány ült a padon.

.....

2 pont

20. Az alábbi, a vajdasági magyarok által használt szavakat párosítsd szinonimájukkal! Írd a köznyelvi változat betűjelét a középső sorba, a párja mellé!

cimet		A. golyóstoll
szenf		B. bizonylat
örökíró		C. mustár
potvrda		D. fahéj

4 pont (4x1)

Bizottság:

1. _____

2. _____

3. _____

Ellenőrizte:

4. _____

Iskola	
Helység	
A tanuló vezeték- és utóneve	